

Onderzoek visserijbodems in Gr. Brittannië

Door de heren H.L. Distel en M. Wagemans van de hoofdafdeling Zee- en Kustvisserij van de Directie der Visserijen, werd in het Hollands voorlichtingsblad «Visserij» een artikel gewijd aan het onderzoek door de Engelsen gedaan.

Vanuit Britse havens zijn in 1974 een aantal onderzoekreizen gemaakt om de mogelijkheden van diepzeefisserij te onderzoeken.

Door het Britse visserij-onderzoekingsvaartuig «Cirolana» en de bedrijfsschepen «Jacinta» en «Swanella» werden afwisselend enkele reizen ondernomen naar diepzeegebieden ten westen van Ierland.

Onderzocht diende te worden of in deze gebieden gebruikbare vissoorten in voldoende mate aanwezig zijn en op welke wijze deze rendabel bevestigd zouden kunnen worden.

De maximale diepte waarop Britse schepen tot nu toe gebruikelijk vissen is ongeveer 350 vadem (Nederlandse schepen tot ± 120 vadem), terwijl de diepzeegebieden die onderzocht werden van 350 tot 600 vadem diep zijn.

Ook de methode van visopsporing op grote diepten zou worden onderzocht, waartoe o.a. proeven werden genomen met een aangepast type transducer, ontworpen door de White Fish Authority (W.F.A.) bestemd om op een diepte van 100 meter te worden voortgetrokken, vrij van alle storende invloeden van het schip en het wateroppervlak.

VISTUIG

Uit de opgedane ervaringen is gebleken dat het gebruik van het normale vistuig van de onderzoekende schepen geen grote problemen opleverde. De visborden van de afmetingen ca 3,5 x 1,5 meter werden extra verzaaid tot een totaal gewicht van bijna 1.400 kg. In verband met de diepte werden vislijnen van ongeveer 1200 vadem gebruikt. Het benodigde voortstuwingsvermogen bleek ten minste 2000 pk te moeten zijn. De vissnelheid mag op de grootste diepten niet meer dan 3 mijl per uur bedragen. De nieuwste Britse schepen (lengte 75 meter, motorvermogen 3250 PK), uitgerust met een 600 PK winch-motor en 200 PK nettenrol-aandrijving zijn reeds geschikt voor diepzeefisserij. Ze bergen op hun winch-trommels 2 x 1500 vadem lijn van ± 3 cm doorsnee. De kosten om andere daarvoor geschikte schepen om te bouwen voor deze visserij worden geraamd op ongeveer £ 20.000.

VISSOORTEN

De verwerking aan boord van de gevangen vis bleek nog al lastig. Als gevolg van de ruwe huid van de veelal onbekende vissoorten was veel duwen en trekken nodig om het net leeg te storten. De belangrijkste vissoorten zijn:

Gephyroberyx, die van de Engelsman de naam «director» of «red executive» kreeg, bleek een goed houdbare vis te zijn die bij smaaktesten in alle toebereidingsvormen als zeer smakelijk uit de bus kwam en zeker als de favoriet mag worden beschouwd. Echter werd deze soort niet in grote hoeveelheden aangetroffen.

Coryphaenoides rupestris «grenadiervis» die goed houdbaar bleek. De smaak en de structuur van de bereide vis vertoont veel gelijkenis met kabeljauw, hoewel het uiterlijk van de vis toch wel sterk afwijkt.

Naar verluidt wordt door de Russen nabij New Foundland jaarlijks zo'n 80.000 ton diepzeervis gevangen, terwijl onlangs een grote vloot Russische vissersschepen werd waargenomen in de diepzeegebieden ten westen van Groot Brittannië.

Aphanopus carbo «scabbard» is een zwarte slangachtige vis met venijnige tanden, die goed houdbaar is en waarvan de smaak overeenkomt met die van schol. Deze vis wordt ook in Portugal gegeten.

Verder werden o.a. nog de volgende minder belangrijke vissoorten gevangen:

Alepocephalus bairdi Engelse benaming «smoothhead». Slappe vis, die door toebereiding erg papperig wordt en veel kleine graatjes bevat.

Chimaera monstrosa «rabbitfish», «draakvis» of «zeerat» heeft een bittere smaak.

Molva dypterygia «blauwe leng».

Mora moro, komt in de smaak overeen met kabeljauw.

Deima calcea, haaiachtige vis met licht bittere smaak.

VANGSTEN

De vangsten konden oplopen tot een maximum van 8 à 9 ton per visdag van 12 uur, terwijl bij de conventionele verre visserij dit soort schepen in dezelfde tijd soms 10 ton gestripte kabeljauw of schelvis wegstuwen.

VISGRONDEN

Van het gebied tussen de Bill Bailey's Bank en de Porcupine Bank werden uit het verslag van een van de reizen van de «Cirolana» de volgende gegevens bekend:

— South hake grond (W. van de Great Sole Bank): weinig vangst;

— Z van de Farm grond: weinig vangst;

— W van Tory Island: In een trek van 54.49 N 10.28 W tot 54.44 N 10.44 W werd op een diepte van 437 tot 448 vadem een grote vangst smoothhead gedaan. Ondanks het gespleten net werd nog een hoeveelheid van 130 manden sloop gehaald.

— W van Barra head: Vangst 8 manden per trek.

Een trek op een diepte van 310 vadem leverde 13 manden scabbard op. In de positie 56.41 N 9.05 W werd op een diepte van 550 tot 590 vadem 23 manden smoothhead en 35 manden grenadiervis gevangen.

— W van St. Kilda: op een diepte van 333 tot 347 vadem een vangst van 6-8 manden blauwe leng en op 500 tot 530 vadem diepte 30 manden grenadiervis.

— W van Flannan: Op een diepte van 470 vadem werd 5 tot 20 manden blauwe leng per trek gevangen. De beste trek werd gedaan op zeer zachte moddergrond in de positie 58.45N 9.02 W.

— N ten O van Rona en W van Foula: weinig vangst.

— WNW van Sulisker: In twee trekken werd respectievelijk 16 en 32 manden blauwe leng gevangen op een diepte van 400 tot 500 vadem. De beste trek werd gedaan op een diepte van 490 vadem, ongeveer in de positie 59.18 N 7.22 W.

AANLANDING

Het eerste schip dat op commerciële basis diepzeervis aan de markt bracht was de «Luneda» (eigenaar J. Marr and Son Ltd.) die, hoewel experimenteel en met een bijdrage van de W.F.A., in februari 1974 de diepzeefisserij heeft uitgeoefend. De vangst 43.500 kg diepzeervis, waarvan 480 kg director, 8.961 kg grenadiervis, 1.694 kg scabbard en 1.226 kg blauwe leng, werd aan het eind van de 15-daagse reis in Fleetwood aan de wal gezet en evenredig verdeeld getransporteerd naar de vismarkten van Aberdeen, Fleetwood, Grimsby en Hull.

Wat de verwerking en opslag aan boord betreft, is van belang, dat de meeste vissoorten in ijs goed houdbaar blijken te zijn (scabbard zelfs twintig dagen). Het invriezen van deze vissoorten op zee blijkt in de meeste gevallen op moeilijkheden te stuiten. De reden hiervoor is, dat er in de vriezers door de grillige vorm van deze vis relatief weinig contact is met het vriesoppervlak. Het invriezen neemt daardoor veel tijd in beslag. Diepgevroren blokken blijken verder vrij gauw te breken en bovendien blijken bepaalde vissoorten te groot te zijn voor de bestaande invriesapparatuur.

AFZETMOGELIJKHEDEN

Inmiddels zijn in Engeland en Duitsland de eerste proeven genomen met betrekking tot de verwerkingsmogelijkheden van diverse diepzeefisserijsoorten, die tijdens de experimentele reizen werden gevangen. Deze proeven zijn o.a. uitgevoerd op het Torry Research Station.

De eerste experimenten hebben reeds uitgewezen, dat verschillende vissoorten in beginsel geschikt zijn voor verwerking tot diverse visproducten. Wel geldt dat het fileren van enkele soorten moeilijkheden oplevert, aangezien de huid nogal hard is. Het is daarom noodzakelijk om allereerst schubben enz. te verwijderen, alvorens te kunnen fileren. Het uitsnijpercentage bedroeg bij de meeste vissoorten ongeveer 35%. (Ter vergelijking: bij het fileren van schol bedraagt dit percentage 40-45%, afhankelijk van het seizoen van aanvoer). De filets blijken er in het algemeen goed uit te zien, hoewel de vorm vaak ongebruikelijk is. Verkleuring door bloedresten blijkt nauwelijks voor te komen aangezien deze vissoorten relatief weinig bloed bevatten. Daar de maaginhoud over het algemeen gering is is een eerste verwerking aan boord doorgaans niet noodzakelijk. Gezien de vorm van de filets, wordt echter betwijfeld, of afzet op deze wijze tot commercieel gunstige resultaten zal leiden. Bovendien blijken de filets van smoothhead veel kleine graatjes te bevatten. Verwacht wordt dan ook, dat een verdere verwerking van de filets tot «fisfingers» en fishcake» noodzakelijk zal zijn, waarvoor de filets van de meeste vissoorten inderdaad geschikt bleken (in het bijzonder grenadier en scabbard).

Ook koud gerookte producten van grenadier, scabbard en red executive bleken goed eetbaar te zijn. In mindere mate geldt dit eveneens voor rabbit. Van red executive is bovendien het warm gerookte product eetbaar.

Het koken van de meeste vissoorten was over het algemeen niet aantrekkelijk. De reden hiervoor is, dat het watergehalte van de vis in veel gevallen groter is dan 90%, waardoor de vis papperig wordt bij het koken.

SAMENVATTING

Tot nu toe hebben de onderzoekingen zich geconcentreerd op visgronden ten westen van de Britse eilanden. Ofschoon de vangsthoeveelheden van de diepzeefisserij over het algemeen niet veel kleiner zijn dan die van de gebruikelijke visserij kan worden betwijfeld of de vraag naar de diepzeefisserij groot genoeg is om een markt op te bouwen voor soorten als grenadiervis, scabbard, blauwe leng en haai, die het leeuwendeel van de vangst vormen en mogelijk alleen maar interessant blijken voor de fabrikanten van bijvoorbeeld vissticks.

De director zou naar de mening van velen wel acceptabel voor de markt kunnen zijn, maar de vangsten van deze vissoort bleken slechts beperkt.

(Vervolg blz. 7)

(Vervolg van blz. 6)

De moeilijkheden bij de verwerking van diepzeevissoorten blijken in een groot aantal gevallen te kunnen worden overwonnen, hoewel met het onderzoek op dit terrein pas een eerste aanvang is gemaakt. De vraag of deze vissoorten bijgevolg op een commercieel verantwoorde wijze kunnen worden afgezet, is hiermee echter nog niet beantwoord. Daarvoor is meer informatie nodig over het al of niet accepteren van deze soorten

door de handel en, daar komt het op aan, de consument. Hierbij zal naar verwachting niet slechts het prijsniveau een rol spelen maar tevens de onbekendheid met het produkt. Het lijkt onwaarschijnlijk, dat dit laatste probleem binnen een betrekkelijk korte periode kan worden opgelost. Voor enkele grote verwerkingsbedrijven in Engeland is dit laatste punt reeds aanleiding geweest om te verklaren dat ze vooralsnog op dit terrein niet geïnteresseerd zijn.

De Franse regering op de bres voor de redding van de nationale visserij

Waar blijven wij ?

Langzamerhand beginnen de maatregelen die de franse regering neemt of zich voorhoudt te nemen om aan de crisistoestand in de visserij te verhelpen, zich af te tekenen. We onderscheiden daarbij drie pakketten van maatregelen die zich polariseren op niveau van de gemeenschappelijke markt, op nationaal niveau en op het professioneel vlak. Met dit gezamenlijke pakket is de franse regering overtuigd de moeilijkheden te zullen kunnen overbruggen en de slechte periode die de visserij thans kent, te zullen doorhalen in het voordeel van het bedrijf !

TUSSENKOMST BIJ DE GEMEENSCHAPPELIJKE MARKT

De heer Cavaille, sekretaris-generaal van Verkeerswezen, heeft duidelijk gesteld dat hij in krachtige bewoordingen te Brussen een herziening geëist heeft van de reglementen op de marktregeling van de zeevisserij-produkten.

Volgens de franse regering moet er een herziening komen met betrekking tot de bescherming van de gemeenschappelijke markt tegenover invoer uit derde landen, een verbetering van de maatregelen tot steun van de markt en moet naar middelen gezocht worden om de uitvoer uit de gemeenschappelijke markt te bevorderen.

Het is inderdaad zo, volgens de heer Cavallié, dat nationale maatregelen tegen de invoer uit derde landen geen baat brengen wanneer deze niet terzelfdertijd gesteund worden door maatregelen van de Gemeenschappelijke Markt. Inderdaad, zo de invoer van vis aan de franse grens geblokkeerd wordt, dan is het slechts een koud kunstje om dezelfde produkten langs een land van de gemeenschap toch op de franse markt te doen belanden. Nu kan de Kommissie te Brussel, uit eigen initiatief of op verzoek van de landen, de gemeenschappelijke grenzen sluiten wanneer de prijzen van het ingevoerde produkt van aard zijn om verwikkelingen te veroorzaken op de eigen markten. Om dit ingrijpen zo nuttig mogelijk te maken, zou het anderzijds volstaan om de richtprijzen waarop men zich in de gemeenschap steunt, hetzij te verhogen, hetzij toe te passen, daar waar zij nog niet bestaan voor sommige produkten. Volgens de heer Cavallié kan de Kommissie te Brussel dan een invoerrecht heffen op die produkten waarvan de invoerprijs beneden de eigen richtprijs ligt. De Kommissie zou aldus bereid gevonden zijn bijzondere richtprijzen vast te leggen voor de diepvriesfilets van kabeljauw, koolvis enz... Voor de diepvriesfilet van kabeljauw zou deze richtprijs 40 fr. het kg. worden, terwijl de prijs buiten de Gemeenschap nu slechts 28 fr. bedraagt. Op basis van deze vooropgestelde richtprijs van 40 fr. zou een bescherming gevonden worden tegen de invoer uit Derde landen en zou tevens de eigen visserij gediend zijn. Volgens de franse regering moet deze drempelprijs niet van toepassing worden in tijden van marktinzinkingen, maar om de markttribulaties te voorkomen.

Andere maatregelen die volgens de franse regering dienen genomen te worden door de Kommissie zijn deze van een steun aan de marktprijzen. Dit kan in het bijzonder gebeuren door een zeer substantiele verhoging van de opvangprijzen en door het toepassen van deze opvangregeling op de andere produkten en een financiële tussenkomst ten voordele van de stockage die een 1,20 fr per kg. en per maand zou bekomen en dit gedurende vijf maand. Voor de hulp vanwege de Gemeenschap toch meer dan 40 miljoen B. Fr.

Wat nu de bevordering van de uitvoer uit de Gemeenschap betreft, heeft de Kommissie te Brussel reeds besloten tot een tussenkomst aan de uitvoer vanaf 1 april voor de diepvriesfilets van kabeljauw en koolvis en dit gedurende een periode van 3 maand. Aldus zou een uitvoerprijs voor deze filets gewaarborgd kunnen worden van ongeveer 32 B. Fr.

NATIONALE MAATREGELLEN :

De franse regering heeft niet gewacht op de Kommissie van Brussel, voor het treffen van eigen maatregelen alhoewel deze niet allen

efficiënt kunnen zijn wanneer ze niet tevens gesanctioneerd worden door eendere maatregelen in de Gemeenschap. De nationale maatregelen hebben vooral tot doel de mogelijkheden tot interventie vanwege de producentenorganisaties te bevorderen, de uitbatingskosten te verlichten, te grote prijsschommelingen op te vangen, dat wij zeggen een kommerciele politiek op te stellen.

Aldus werd aan de producentenorganisaties een speciale lening toegestaan ten bedrage van 210 miljoen B. Fr. aan 5 t.h. over 12 jaar, om haar toe te laten de visprijzen op te houden. Verder werd een lening van 42 miljoen over 4 jaar aan 9,75 t.h. aan twee visverwerkende industriën toegestaan. De franse regering verwacht dat de producentenorganisatie echter redelijke opvang- en gewaarborgde prijzen zullen stellen in evenredigheid met het fonds waarover zij de beschikking kregen en opdat deze fondsen hun nut over een lange verspreidingsduur zouden bewijzen. Inderdaad heeft het geen zin te hoge opvangprijzen te stellen boven deze van de Gemeenschappelijke Markt omdat men zich anders de hulp van de F.E.O.G.A. ontzegt en anderzijds in de Gemeenschappelijke Markt zelf een tendens schept tot ongezonde invoer uit de E.E.G. landen zelf. Anderzijds zou men tot een gewaarborgde prijs voor de producent kunnen komen door toekenning van een kwaliteitspremie die dus het verschil dekt tussen de opvangprijzen en de waarborgprijs. Dit zou terzelfdertijd de producent er toe aanzetten heel verzorgde vis te leveren waaraan ook de konsument tenslotte wint.

De heer Cavallié zal echter rekening dienen te houden dat hiervoor één nationale organisatie van doen is, die de vele, noodzakelijke lokale producentenschappen overkoepelt en voor een nationale harmonisatie kan zorgen van de opvang- en waarborgprijzen en mede dus van de kwaliteitspremie. Wat deze bijzondere premie betreft, is het inderdaad onlogisch, zoals dit het geval is bij ons, dat een «B»-produkt aan dezelfde prijs opgevangen wordt als «Extra» en «A»-produkten. Er zou eveneens bij ons in de opvangprijs een kwaliteitspremie dienen ingerekend. In tijden van eenzijdige en grote aanvoer wordt de zorgnemende producent praktisch gestraft door slechts evenveel voor zijn produkt te krijgen als de zorgloze. Wanneer de vis niet opgevangen wordt en dus door de handel opgenomen wordt, dan zit de kwaliteitspremie in de hogere prijs die de producent van de handel krijgt. Dit verschil zou ook moeten aan bod komen wanneer de vis opgevangen wordt en dit door een hogere richtprijs. Aldus zou nogmaals het accent gelegd worden op verzorging en kwaliteit, wat ten slotte stimulerend zou werken in de handel en in de konsumatie. Maar in theorie is dit alles mooi te verwezenlijken. In verband met die éne nationale overkoepelende organisatie zal in Frankrijk toch nog één en ander dienen te gebeuren omdat we onlangs nog maar gekonfronteerd werden met een splitsing in de producentenorganisatie van Lorient en Boulogne. We moeten echter toch aanvaarden dat Frankrijk, met zijn pakket van nationale maatregelen, toch heel wat doet om het bedrijf ter hulp te komen.

OP HET PROFESSIONEEL VLAK :

Gezien een marktordening absoluut noodzakelijk is daar in de visserij Vraag en Aanbod niet zoals elders, functionneren, dat wil zeggen afhankelijk zijn van factoren waarop de producenten weinig of geen vat op hebben, wenst de franse regering tot overeenkomsten te komen tussen de producenten, verdelers en verwerkers. Hiervoor werden reeds op interprofessioneel vlak verscheidene bijeenkomsten gehouden, waarbij dan vooral van regeringszijde het aksent gelegd werd op het opnemen van de eigen nationale productie, voor zover natuurlijk de prijzen en de kwaliteit aangepast zijn aan de buitenlandse. Zie hierboven bv. de kwaliteitspremie en de waarborgprijs waarvoor het verschil gedekt zou zijn door een tussenkomend fonds.

Anderzijds wenst men in Frankrijk niet dat de waarborgprijs voor de producent aanleiding zou geven tot een verhoging van de konsumentenprijs. Daarom ook werd een ministeriele studie aangevat op de kommercialisatie van de vis. Deze studie zou moeten resulteren in een prijzenstructuur voor de detailhandel van aard om het verbruik te stimuleren.

(Vervolg blz. 10)